

**Звіт про результати опитування здобувачів вищої освіти ступеня PhD
щодо якості підготовки за освітньо-науковими програмами
в Рівненському державному гуманітарному університеті**

Згідно з «Положенням про порядок організації та проведення опитування учасників освітнього процесу та осіб, причетних до освітнього процесу в Рівненському державному гуманітарному університеті» з 09.12.2024 р. по 13.12.2024 р. було проведено опитування здобувачів вищої освіти ступеня PhD щодо якості підготовки за освітньо-науковою програмою «Психологія» (далі – ОНП).

В опитуванні взяли участь 11 здобувачів вищої освіти I-IV курсів.

Учасники опитування відповіли на 60 питань комплексної анкети, зміст якої структуровано у п'ять змістових блоків, що охоплювали питання стосовно: оцінювання якості ОНП; можливостей забезпечення індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освітнього рівня PhD; відповідності ОНП очікуванням аспірантів та забезпечення освітніх результатів; рівнів задоволення наукових інтересів здобувачів вищої освіти; якості освітнього середовища, в якому відбувається реалізація ОНП; академічної доброчесності як передумови успішного засвоєння ОНП.

У запропонованому звіті представлено аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на питання усіх змістових блоків. Відповіді на питання, які потребували оцінки в балах надавались у межах 5-бальної шкали, в якій 5 означало найвищий бал.

***Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на питання щодо якості ОНП та її
відповідності цілям підготовки доктора філософії з обраної спеціальності
(змістовий блок 1)***

Аналіз відповідей на питання *першого блоку* дав змогу констатувати, що всі здобувачі вищої освіти ознайомлені з ОНП і оцінюють її позитивно.

Так, у відповідях на питання «Оцініть зміст освітньо-наукової програми у контексті забезпечення якісної підготовки доктора філософії з обраної Вами спеціальності (за 5-бальною шкалою, в якій 5 є найвищою оцінкою)» учасники опитування оцінили його у 5 (72,7%) та 4 (27,3%) балів.

Водночас два здобувачі освіти пропонували і надалі вдосконалювати зміст ОНП, розширивши перелік вибіркових дисциплін тими, які вивчають актуальні проблеми психологічної допомоги особистості у воєнний час, вказуючи, зокрема, на кризову психологію. Натомість шість здобувачів зазначали, що зміст ОНП не потребує змін (наводимо дослівно: «Добір навчальних дисциплін оптимальний», «Доповнювати не треба», «На мою думку, зміст достатньо дисциплін», «Достатньо тих, що є», «Навчальних дисциплін достатньо») і висловили думку про те, що у змісті немає зайвих дисциплін.

54,5%% опитаних повідомили, що брали участь у перегляді ОНП і їхні пропозиції були враховані робочою групою. Варто зазначити, що здобувачі освіти вважають ОНП такою, яка утворює можливості для досягнення цілей підготовки доктора філософії, і оцінюють рівень забезпечення таких можливостей у 5 (81,8%) та 4 (18,2%) балів.

При цьому рівень відповідності переліку навчальних дисциплін, що входять до змісту ОНП, науковим інтересам респондентів отримав позитивні оцінки в континуумі від 4 до 5 балів (рис. 1):

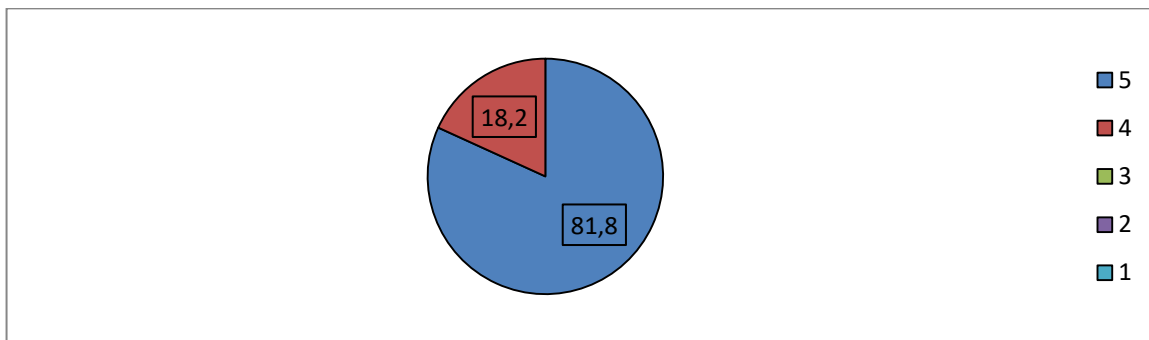

Рис. 1. Оцінка здобувачами освітнього ступеня PhD рівня відповідності переліку навчальних дисциплін, що входять до змісту ОНП, їхнім науковим інтересам, %

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на питання щодо можливостей забезпечення індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освітнього рівня PhD, відповідності ОНП очікуванням здобувачів освітнього рівня PhD та забезпечення освітніх результатів (змістовий блок 2)

Позитивним є той факт, що всі учасники опитування вважають, що ОНП забезпечує можливості реалізації індивідуальної освітньої траєкторії, та оцінили рівень такого забезпечення у 5 (81,8%) та 4 (18,2%) балів.

До числа таких можливостей вони віднесли (наводимо дослівно):

«Вибір теми дослідження, взаємодія з представниками наукової спільноти університету та інших освітніх закладів»;

«Вибір теми дослідження. Виступи на наукових конференціях. Публікація статей і тез»;

«Забезпечення пізнавальних та наукових інтересів, вибір індивідуального темпу наукової роботи»;

«Вибір теми дисертаційного дослідження»;

«Вибір теми дослідження»;

«Вибір вибіркових дисциплін, вибір теми дослідження, взаємодія з представниками наукової спільноти в університеті та поза його межами»;

«Можливість брати участь у наукових заходах, спілкуватися з науковцями, презентувати свою роботу».

На питання стосовно перешкод на шляху реалізації індивідуальної траєкторії відповідей не надійшло.

Респонденти позитивно оцінили:

рівень відповідності власних очікувань щодо ОНП її реальному змісту – оцінки 5 (72,7%) та 4 (27,3%) бали;

рівень задоволеності професійними компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час підготовки за ОНП – оцінки 5 (72,7%) та 4 (27,3%) бали;

рівень забезпечення ОНП можливостей для розвитку соціальних (м'яких) навичок (soft skills) – оцінки 5 (72,7%) та 4 (27,3%) бали.

До числа м'яких навичок, розвинених під час підготовки за ОНП здобувачі освіти віднесли: мисленнєві навички (100%), навчальні навички (72,7%), навички self-менеджменту (81,8%), мовні навички (72,7%), стратегічні навички (36,4%), навички творчої діяльності (81,8%), управлінські навички (27,3%).

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на питання щодо якості освітнього процесу з реалізації ОНП (змістовий блок 3)

Аспіранти підтвердили своє задоволення організацією освітнього процесу оцінками у 5 (63,6%) та 4 (36,4%) бали.

Відповідно вони надали належну оцінку рівню академічної культури (72,7% здобувачів оцінили її рівень у 5 балів). Щодо якості викладання навчальних дисциплін також були отримані схвальні оцінки: 5 балів – від 81,8% здобувачів освіти; 4 бали – від 18,2% з них:

На питання щодо рівня академічної культури в РДГУ, рівнів задоволення організацією освітнього процесу (у тому числі його дистанційної форми), якістю викладання навчальних дисциплін були отримані схвальні оцінки:

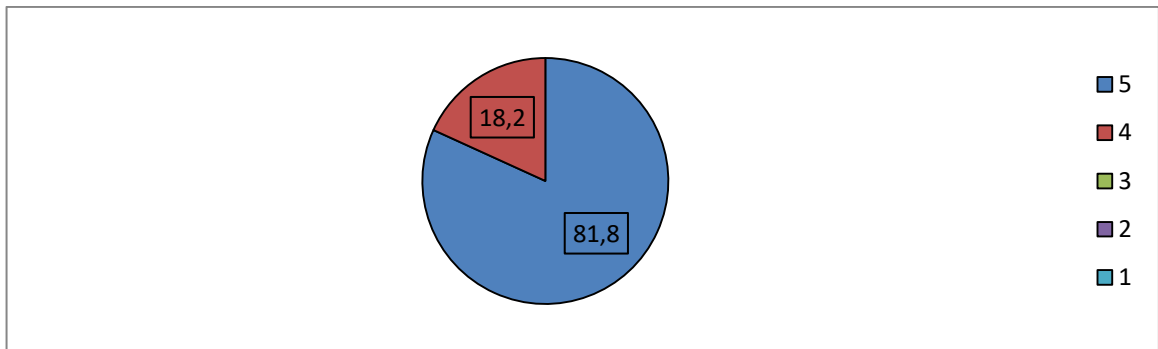

Рис. 2. Оцінки здобувачів освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін, %

Опитані досить високо оцінили й інші аспекти освітнього процесу – серед них:

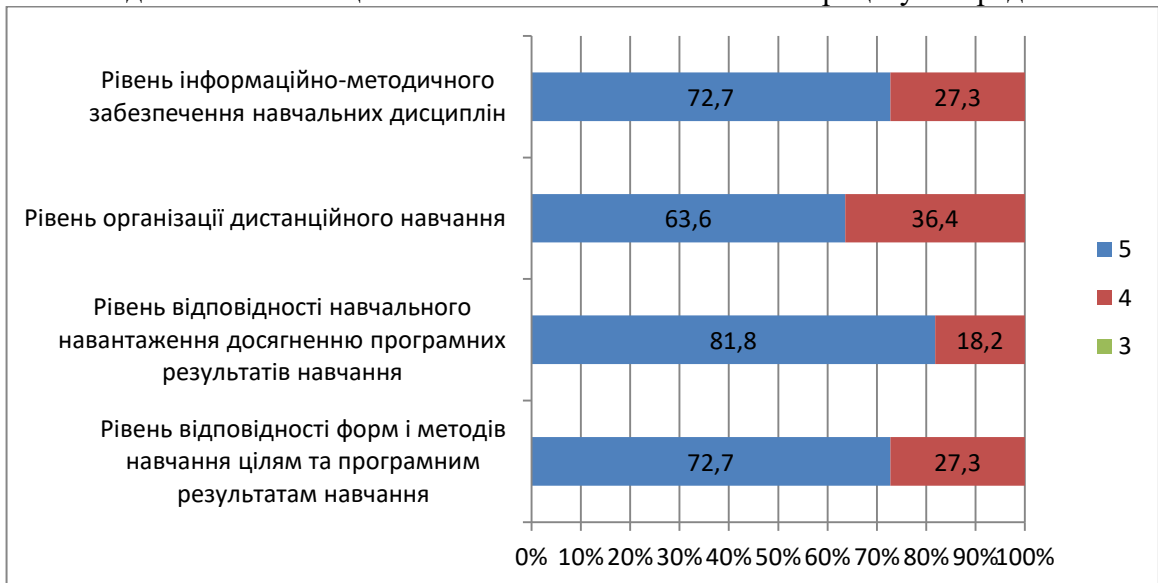

Рис. 3. Оцінки здобувачів освіти щодо якості окремих аспектів освітнього процесу, %

Усі респонденти (100%) повідомили, що своєчасно отримують інформацію стосовно цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв їх оцінювання в межах навчальних дисциплін, а правила проведення контрольних заходів забезпечують дотримання принципів об'єктивності, охоплюють, зокрема, процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. При цьому, як вважають 81,8% здобувачів освіти, рівень відповідності контрольних заходів встановленим правилам заслуговує оцінки 5 балів. Рівень об'єктивності процедур оцінювання отримав оцінку 5 балів від 81,8% здобувачів, а оцінку 4 бали – від 18,2% із них.

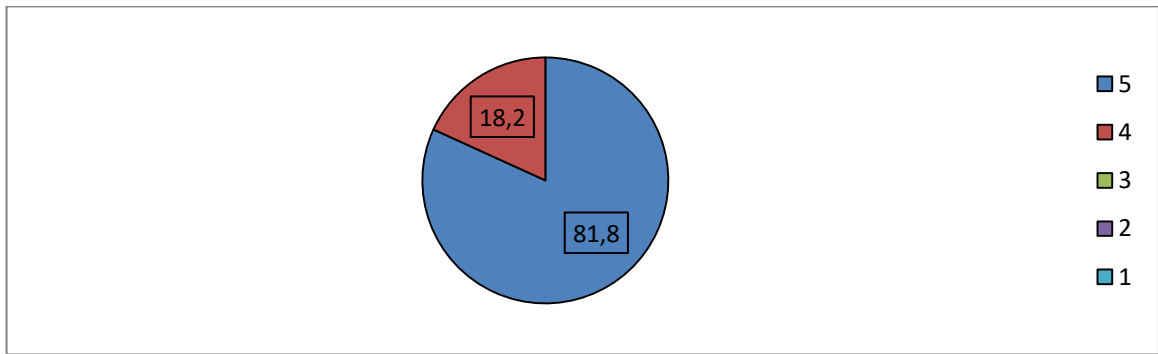

Рис. 4. Оцінки здобувачів освіти щодо рівня об'єктивності процедур оцінювання знань, %

Порядок оскарження процедури проведення і результатів контрольних заходів є відомим усім учасникам опитування (100%).

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти щодо рівнів задоволення наукових інтересів (змістовий блок 4)

Можливості наукового середовища РДГУ для обговорення, консультування та розв'язання теоретичних і практичних проблем, які виникають у процесі наукової роботи, отримали від здобувачів вищої освіти оцінки 5 балів (72,7% здобувачів) та 4 бали (27,3% здобувачів).

Опитані зазначили, що мають можливість реалізувати свої наукові інтереси, беручи участь у конференціях (100%) та семінарах (81,8%), а також у симпозіумах (9,1) та програмах міжнародної мобільності (9,1%). Усі респонденти (100%) висловили своє задоволення процедурами вибору, погодження, уточнення та/або зміни назви дисертації і якістю наукового керівництва з боку наукових керівників, з якими вони обговорюють хід проведення та результати наукового дослідження щомісяця (45,5% здобувачів) або раз на 2 тижні (45,5% здобувачів), за потреби але не рідше одного разу на місяць (9,1%). Як аргумент щодо задоволення наукових інтересів аспірантів, можна вважати те, що усі вони зазначили, що отримують допомогу від наукових керівників в аспектах обговорення стану підготовки дисертаційної роботи, проведення наукового дослідження, підготовки наукових публікацій, підготовки виступів на конференціях.

Варто зазначити, що аспірантам відомі можливості щодо навчання, стажування, здійснення наукової діяльності в інших закладах вищої освіти в Україні та за рубежом. Їм також відомо про наявність програм академічної мобільності для здобувачів вищої освіти.

На питання стосовно труднощів, з якими здобувачі стикаються під час виконання наукового дослідження, чотири респонденти повідомили про складність опрацювання великого обсягу джерел: «Опрацювання великого обсягу матеріалу»; «Нестача досвіду опрацювання наукових текстів»; «Необхідність опрацювання великого обсягу джерел»; «Опрацювання інформації». Втім були також повідомлення про відсутність труднощів у навчанні.

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти щодо якості освітнього середовища (змістовий блок 5)

Відповіді на питання п'ятого блоку засвідчили позитивні оцінки опитуваних щодо якості освітнього середовища в аспектах:

Показники оцінки освітнього середовища	Кількість здобувачів вищої освіти, які надають оцінки, %				
	1	2	3	4	5
забезпечення інформаційними ресурсами (зокрема доступ до електронного архіву бібліотеки, науково-метричних баз даних Scopus, Web of Science тощо)				36,4	63,6
матеріально-технічне забезпечення навчання				36,4	63,6
можливість користуватись обладнанням, обчислювальними центрами				36,4	63,6
ефективність реалізації студентоцентрованого підходу				18,2	81,8
якість організаційної, інформаційної, консультативної підтримки				27,3	72,7
ефективність соціальної підтримки				36,4	63,6
Ефективність моральних і матеріальних стимулів для заохочення до навчання				27,3	72,7

При цьому, як повідомили всі респонденти, у середовищі закладу дотримуються норми щодо залучення здобувачів освіти до конкурсного обрання науково-педагогічних працівників та керівного складу РДГУ.

Як бачимо, надані студентами відповіді свідчать про те, що вони мають можливість задовольнити свої потреби й інтереси, отримати соціальну, організаційну, інформаційну та консультативну підтримку під час навчання в університеті, брати участь у розв'язанні питань щодо функціонування РДГУ.

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти щодо академічної доброчесності як передумови успішного засвоєння ОНП (змістовий блок 6)

Передусім варто наголосити на одностайній позитивній оцінці здобувачами освіти важливого показника академічної доброчесності, який суттєво впливає на рівень комфортності освітнього середовища, якість навчання аспірантів та його результатів – так, стосовно питання наявності порушень академічної доброчесності з боку працівників РДГУ по відношенню до здобувачів освіти всі аспіранти (100%) повідомили, що не стикались з явищами хабарництва, дискримінації або сексуальних домагань.

При цьому всі вони (100%) зазначили, що знають, до яких підрозділів РДГУ треба звертатись за допомогою в складних ситуаціях (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією), їм відомі правила і процедури надання пропозицій і розгляду скарг від здобувачів освіти.

Усі опитані (100%) отримали роз'яснення щодо сутності академічної доброчесності та відповідальності за її порушення, а інформація про їхні права і обов'язки є зрозумілою і доступною для них: рівень її доступності оцінено у 5 (62,6%) та 4 (36,4%) бали.

Основними порушеннями академічної доброчесності, до яких вдаються здобувачі вищої освіти, аспіранти вважають академічний плагіат (40%), самоплагіат (10%), списування (40%), обман (10%).

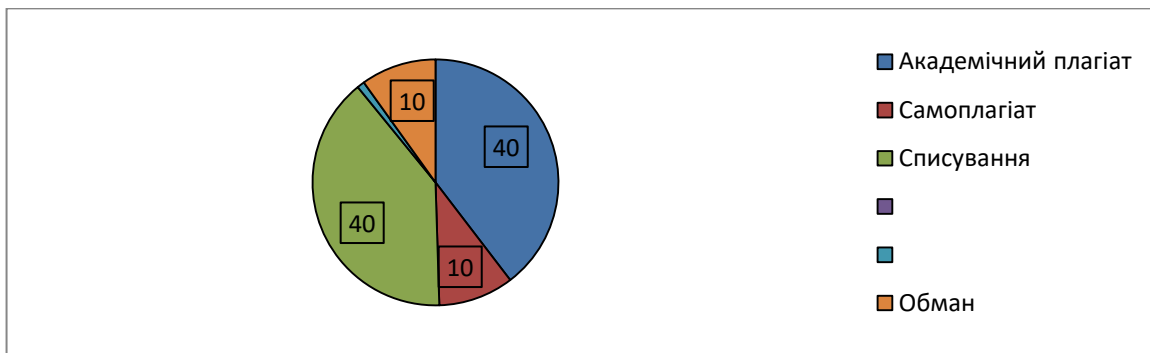

Рис. 5. Думки аспірантів щодо характерних порушень академічної доброчесності з боку здобувачів вищої освіти

Причинами академічної недоброчесності опитані вважають звичку використовувати тексти чужих праць без посилань (60%), знецінення академічних стандартів (20%), відсутність чітких правил підготовки наукових робіт (10%), звичка уникати зайвих труднощів (10%).

Актуальним сьогодні є питання щодо використання ШІ. У своїх відповідях більшість учасників опитування повідомили, що використовують (9,1%) або частково використовують ШІ (54,5%) під час навчання в аспірантурі.

Здобувачі вищої освіти висловили окремі свої оцінки та побажання стосовно ОНП, а саме:

«Дякую все добре»;
«Все добре»;
«Усе добре, дякую!».

Висновки:

Результати проведеного опитування дали змогу зафіксувати позитивні оцінки аспірантів щодо якості ОНП «Психологія» та її реалізації в освітньому середовищі РДГУ.

Аспіранти схвально відгукувались про можливості задоволення їхніх наукових інтересів та забезпечення індивідуальних освітніх траєкторій у ході освітнього процесу, що відбувається у сприятливому освітньому середовищі.

Відповіді здобувачів підтвердили відповідальне ставлення до проблеми академічної доброчесності, їхню готовність дотримуватись її принципів у навчанні та науковій діяльності.

Водночас варто звернути увагу на наявність проявів академічної недоброчесності, що пов'язано з відсутністю належного досвіду з підготовки наукових праць та наявністю прагнення полегшити свою працю, а також із недостатньою розробленістю чітких правил та знеціненням академічних стандартів.

Посилання: https://docs.google.com/forms/d/1EtxoI09_Bnj6wXacB1fILvkr7vjxSpdRk6-2-ED-sY/edit